

Erfgoed van de oorlog

Josien Pieterse

De foto's op deze volgende pagina's zijn geselecteerd door Josien Pieterse uit interviews die onderdeel uitmaken van het project Getuigenverhalen van 'Erfgoed van de Oorlog'. In het kader daarvan interviewde zij vrouwen die lid waren (geweest) van de Communistische Partij van Nederland (CPN) en die tenminste dertien jaar waren aan het begin van de Tweede Wereldoorlog. Ze ontwikkelde dit project samen met Aletta; het werd gefinancierd door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Josien Pieterse is geïnteresseerd in de vraag hoe vrouwen hun idealen in praktijk trachten te brengen binnen sociale bewegingen en op welke wijze zij daarbij steun en weerstand ervaren van hun omgeving. Tevens houdt zij zich bezig met de wijze waarop privé-leven en politieke activiteiten zich tot elkaar verhouden.

Doel van het project is het creëren van *oral history* bronnen over de Tweede Wereldoorlog – op video – en het toegankelijk maken daarvan voor toekomstige onderzoekers. Belangrijk onderdeel van de interviews zijn de verbanden die gelegd kunnen worden tussen het privé-leven en de politieke activiteiten van vrouwen die een periode actief lid zijn geweest van de CPN. Oral history op video voegt een extra betekenislaag toe. Taal en tekst vormen slechts een deel van het verhaal. Beeld en geluid voegt daar tempo, ritme, emotie, intonatie en expressie aan toe. Ook het weglaten van informatie vanuit bescheidenheid, angst of kwetsbaarheid kan hierdoor zichtbaar worden en biedt onderzoekers belangrijke informatie. Vanaf medio 2011 zullen de interviews voor onderzoekers beschikbaar zijn.

PETRONELLA ORANJE (1914) vertelt hier over haar werk als reisleidster. Petronella is afkomstig uit een christelijk middenstandsgezin. In 1944 wordt ze actief bij de Communistische Partij Nederland (CPN), naast de zorg voor haar negen kinderen. Ze brengt De Waarheid rond en werkt mee aan de verspreiding van distributiestamkaarten. Mevrouw Oranje deed mee aan de schoonmakerstaking (vrouwenstaking) van 11 januari tot 7 maart 1949. Deze staking werd door de EVC (Eenheids Vak Centrale) gesteund. Mevrouw Oranje is gescheiden en dat heeft er toe geleid dat zij geen lid meer van de partij mocht zijn. Mevrouw Oranje is maar kort lid geweest, maar voelt nog steeds veel sympathie voor de CPN. Ze blijft communistische kranten verspreiden en bijeenkomsten bezoeken. Ze doet mee aan stakingen, demonstraties, geldinzamelingsacties en bezoekt verschillende evenementen van de CPN. Ook van haar familie heeft ze negatieve reacties gekregen op haar scheiding. Mevrouw Oranje heeft veel verschillende banen gehad. Enthousiast is ze over het begeleiden van reizen naar Oost-Europa en de Sovjet-Unie voor de VCU (Vereniging Culturele Uitwisseling). Later sluit ze zich aan bij de Socialistische Partij (SP).

COBY BRUINENBERG-VAN RENSEN (1927) vertelt over haar verzameling buttons, speldjes en lokale CPN blaadjes. Coby is twee jaar als haar moeder overlijdt en kort daarna gaat ze in een meisjestehuis in Delft wonen, waar ze tot haar zestiende blijft. Via een broer raakt ze geïnteresseerd in het communisme en betrokken bij de Communistische Partij van Nederland (CPN). In 1949 verhuist ze naar Heerenveen en gaat op het kantoor werken van de Bond van Land- en Zuivelarbeiders (BLZ) van de Eenheids Vak Centrale (EVC) in Groningen. Ze wordt actief lid van de CPN: ze helpt mee met pamfletten verspreiden, zit in het districtsbestuur, notuleert op vergaderingen en is agent van De Waarheid. Haar man leert ze kennen bij de CPN en ze trouwen in 1951. Ze heeft van 1969 tot 1979 in de gemeenteraad van Heerenveen gezeten voor de CPN.

WIL VAN DER WORM bekijkt haar button verzameling. Wil (1926) wordt geboren in een communistisch gezin. Mevrouw van der Worm is coupeuse. Beide ouders zijn lid van de Communistische Partij Holland, later CPN en haar vader later van de Revolutionair-Socialistische Arbeiderspartij (RSAP). Hij wordt tijdens de tweede wereldoorlog gefusilleerd vanwege zijn activiteiten in het verzet. Na de oorlog wordt zij actief lid van de CPN. Ze is onder andere penningmeester van een afdeling en houdt de financiën bij van De Waarheid. Samen met haar echtgenoot, die ze bij de CPN ontmoet, colporteert ze en doet ze vaak mee aan demonstraties. Ze blijven actief tot de CPN opgaat in GroenLinks

